

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president. Louis Benedik, treasurer.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	\$7.00
in Kanado	\$6.00
Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	\$3.00
Za četrt leta	\$1.50
Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniški nedelji in praznikov.

Dopaj brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

DOLŽNOST ZAVEDNEGA DELAVCA

Gibanje ameriškega organiziranega delavstva je jako počasno. Celo v bojih, ki jih bojujejo za svojo lastno korist, so delavci precej mlani.

Dolgo, dolgo časa je trajalo, predno je izvedela Ameriška Delavska Federacija, da se vrši onstran Oceana, v Angliji, obupen boj med angleškimi kapitalisti in angleškimi premogari ter da potrebujejo premogari solidarnosti tukajšnjih delavcev.

Borba traja že tedne in tedne, toda Ameriška Delavska Federacija je svoje člane šele pred par dnevi opozorila nanjo.

Povsem naravno je, da so organizirani premogari te dežele pokazali malo več volje kot pa proletarci v drugih ameriških industrijah.

Takoj so obljubili poslati \$50,000 v pomoč angleškim tovarišem, toda začasno je ostalo le pri obljubi.

Ameriški premogar se nahaja v jako slabem gospodarskem položaju.

Ni dolgo tega, ko so se kopači trdega premoga v Pennsylvaniji po dolgem štrajku vrnili na delo.

Med štrajkom so zabredli v dolgove in niti sami niso imeli kaj jesti. Od njih ni bilo mogoče sprva ničesar pričakovati.

Na drugi strani je pa množica kopačev mehkega premoga, ki so deloma neorganizirani ter komaj toliko zaslužijo, da se po pasje prežive. Tudi od njih ni bilo dosti pričakovati.

Ostala je le organizacijska blagajna, v kateri so bili pa le najpotrebnejši skladi.

Naenkrat je dospela iz Illinoisa razveseljiva novica. Okraj št. 12 U. M. W. of A. je dal na glasovanje, če naj se pošlje angleškim štrajkarjem \$25,000 ali ne. Predlog je bil sprejet z večino 5000 glasov.

Kdor pozna razmere premogarjev v Južnem Illinoisu, se mora odkriti njihovi solidarnosti.

Ti ljudje, ki žive iz rok v usta, ki se morajo neprestano boriti za življenski obstoj, so dali več kot jim je bilo treba dati.

Najbrž bomo kmalu slišali, da se bodo oglasili tudi pennsylvanski premogari, ki so sicer na slabem, toda stokrat na boljšem stališču kot oni v Illinoisu. Toda niti to ne zadostuje.

Vse organizirano delavstvo Združenih držav bi moralo priskočiti svojim angleškim sobratom na pomoč.

Novice iz Slovenije.

Grozen samomor 16-letnega mladika.

Kakor poročajo iz Skoplja, je Alič na prav čuden način napravil konec svojemu življenju. Ko je njegov oče kahal žganje, se je mladi Muso namenoma prekopal v kad, napolnjeno z vročo 'rakijo'; izgubil je takoj zavest in utonil v kuhane žganju. Vzrok nenavalega samomora je bila nesrečna ljubezen.

Velik dotok v mariborske srednje šole.

Te dni so se vršila na mariborskih srednjih šolah vpisovanja v prvi razred. Bilo je izredno veliko prijavljenih, zlasti na gimnaziji, kjer beležijo rekord. V prvem razredu gimnazije se je namreč vpisalo 101 dijak (od teh 10 dečkov, 9 deklet) in bili pri spre-

jemnem izpitu zavrženi le štirje. V prvi razred realke se je vpisalo 74 dijakov, lani pa 94. Za prvi letnik moškega učiteljskega, ki sprejme 40 učencev, se je prijavilo skoro isto število, za žensko učiteljsko ki jih sprejme tudi le 40, pa se je prijavilo skoro 70 deklet. Značilen je porast na gimnazijskem naraščanju, kjer je velik dotok zlasti iz dežele.

Upoštevati pa je še tudi dejstvo, da bo jeseni še en termin za vpisovanje.

Žrtve požara pri Sv. Kungoti.

Pri zadnjem požaru pri Sv. Kungoti, ki je upelil več objektov, je zadobil težke opekline tamkajšnji posestnik Matija Metličar. Prepeljal so ga v ptujsko bolnico, kjer pa je mož podlegel težkim poškodbam.

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service. — Jugoslav Bureau.)

NEKATERA ČUDNA VALIŠKA IMENA.

Otok Velika Britanija se deli, kakor znano, v tri historične dele: Anglija, Škotska in Wales. Ta poslednja nekdanja kraljevina zavzema zapadni del onega polotoka, ki leži severno bristolskega kanala nasproti Irski. Angleški prestolonaslednik ima po tej pokrajini svoj naslov "vališkega princa" (Prince of Wales). Mnogo priseljencev je prišlo v Ameriko iz Walesa; mnogi Amerikanci vališke krvi so igrali važno vlogo v ameriškem življenju; tako je bil Thomas Jefferson vališkega pokolenja.

Velši (Welsh) so poseben narod, ki je ohranil svoj stari keltski jezik. Keltski so bili brzkone prvi indoevropski naseljenci v Evropi. Germani, Slovani in drugi so jih stopnjevale potiskali proti zapadu. V začetku zgodovinske dobe so bili Keltski prevladujoče plemo v severni Italiji, Franciji, Španiji in na britanskih otokih. Rimljani so jih nazivali Galce. Končno so bili podjarmljeni od Rimljanov, polatinjeni in podgermanjeni, pomešani z zmogovalci so s svojim jezikom izgubili tudi svojo narodno identiteto. Ohranili so se le v nekaterih zelo oddaljenih kotih svoje nekda-

nje prevlade. Dandanes so se keltska narečja ohranila na Irskem, Škotskem, v Velšu in med Bretonci na Francoskem. Ali dočim razmeroma majhen del Ircev in Skotov še govori keltsko narečje (Gaelic), je govorica Velšev še vedno ostala njihovo staro keltsko narečje, takozvani cimrični jezik.

Pred kratkim je neki potnik, ki je prišel iz Walesa v Združene države, prestrašil uradnike parobrodne družbe, konzularne in priseljeniške oblasti, ki so morale zapisati kraj njegovega prihoda, ko je navedel, da prihaja iz Llanfairwllgwyngyllgogerychwyrndrobwlldyssiologogoch. Pa so tudi v tem jeziku prav pošena imena. Zgornje dolgo ime pa pomenja: Cerkev svete Marije v Leševji Dragi, blizu cerkve svete Tizilije, blizu rdeče jame. — Sicer je res prav dolga storija za ime male vasi, ali tako se vas pač imenuje.

Ameriška geografska družba, ki navaja ta dogodek, šalivo podurja, da je pravopisje valiških imen najbrž krivo za to, da se ameriški turisti redkokdaj upajo napraviti izlet v Wales, kljub njegovi zanimivosti.

BOJ PROTI KOMARJEM.

Da so komarji največja poletna nadloga, to je že vsak občutil — na svoji koži. Da imamo razne vrste komarjev, to menda tudi vsak ve. Dr. Hermann Higgs, poverjenik za zdravstvo v državi New York, navaja že šestdeset vrst komarjev samo v državi New York. Toda le dve vrsti sta najbolj številni. Od te dvojice je najbolj navaden komar, znan pod latinskim imenom 'culex'. Dočim je a culex praveata nadloga, vendar — v kolikor nam je znano — ni prenašalec nobene bolezni. — Druga vrsta komarjev v državi New York je 'anopheles', ki je znan kot prenašalec malarije. — Mnogo manj razširjena je tretja vrsta komarjev, zlasti vdomačena na Long Islandu in ki se zareda le v senčnatih močvirjih.

Znano je, da je gradnja Panamskega kanala postala mogoča šele potem, ko so izumili primerno metodo za iztrebitev milijonov komarjev, zarezajočih se v stoječe močvirjih. Iste metode, ki jih je general Gorgs s takim uspehom uporabil v Panami, lahko vsakdo preizkusi pri sebi doma. Seveda tam, kjer gre za obsežne površine, kakor so na primer močvirja na Long Islandu, prizadevanja posameznikov ne zaležejo log v celoti, marveč je treba skupne akcije obširne ali okrajne.

Na tri načine se lahko iznebimo komarjev: potem izsušenja ali drugačnega uničenja njihovih vališč; s tem, da jih morimo s petrolejem, ko so še nerazviti; ali pa s pomočjo njihovih prirodnih sovražnikov, ki se pasejo s komarji in njihovimi ličinkami.

Komarji se morejo zarezati le v stoječih vodah. Ako se izsuši močvirja, e odpravimo vse luže in pokrijemo vse površine, kjer se nahaja voda, se število komarjev takoj znatno zniža.

Komar leže jajca na površino stoječe vode. Po par dnevih se jajca razvijejo v drobne ličinke in iz teh v večje zapredke. Komar v obeh oblikah mora dihati in se mora v to svrhu zaporedno povzpeljati na površino vode. Ako polijemo površino luže s petrolejem, se ustvari nad vodo tenka, neprodorna plast petroleja. Drobne dihalne cevi nerazvitega komarja se napolnijo z oljem, ko silijo na površino, in mladi komar se zaduši. Že malo kapljice petroleja ali vsakega drugega olja zadostuje za ustvarjenje teke plasti nad precejšnjo površino vode in tako prepreči razvoj komarjev. Treba je tudi pokriti vse površine, kjer se voda nabira in dolgo stoji. Deževnica v nepokritem sodu ali jarku služi za zaraščanje milijonov komarjev, in že par cinastih posod, napolnjenih z deževnico, utegne zarediti toliko komarjev, da jih bo dosti za vso sosesčino.

Vporaba olja je mnogokrat neuporabna, zlasti ako bi bilo treba pokrivati s plastjo olja celo jezero ali počasi tekočo reko. V takem slučaju je najboljša, da se zalaga to vodo s takimi ribami, ki rade požirajo komarjeve ličinke in zapredke. Takih rib je več vrst. — Kdor bi se interesiral za take ribe in bi rad znal, kje jih je dobiti, naj se obrne pismono na State Department of Health, države New York.

Jugoslavija irredenta.

V Idriji

je dobil rudar Ivan Krašna od tajnika rudniškega sindikata obvestilo, da je odpuščen iz službe, ker je baj v neki sindikatovi seji govoril v protidržavnem smislu. Čela Idrija se čudi in odpust se komentira, kakor zasluži.

Predelavska železnica.

Prihodnji mesec pridejo skladišča v Trstu pod avtonomno upravo, kateri bo načeloval poslanec Banelli.

V pogovoru s fašistovskim novinarjem je omenjeni Banelli omenjal potrebna pristaniška dela, ki se vrše in se bodo še vršila.

Na pripombo, kako treba misliti na industrijsko povzdigo primorske pokrajine, je odgovoril Banelli, da vlada ve, da so na razpolago v omenjeno svrhu vsi elementi, ali da pride do industrijskega razmaha, mora Trst doseči predelavske železnice, ki bo služila uveljavljanju zaledja in gospo-

darski ekspanziji v inozemstvu. Banelli je optimist in misli, da se vse izvrši tako, kakor si on načrtava v Trstu. Tam v Milanu istočasno vrtajo predor skozi Alpe proti Monakovemu in postavljajo predelsko črto čisto na stran. Gotovo pa je, da se bo Trst še dalje in morda vedno živahneje boril za predelsko prog.

Ali jo doseže ali ne, kdo ve? Še optimistični poslanec Banelli bo skomignil z rameni.

Ustanovitev dalmatinskega društva za narodno zgodovino.

Te dni se je ustanovilo v Zadru društvo z imenom "Societa dalmata di storia patria", ki ima nalogo proučevati in raziskovati vsa polja zgodovine, umetnosti, literature iz življenja dalmatinskega, pri čemer imenujejo Dalmacijo, vse ozemlje, ki ga je v prvi, drugi in novejši dobi pridobila Beneška republika, Beneški Albani in Dubrovniško republiko.

Društvo bo zlasti izdajalo dve redni publikaciji: 1. periodično publikacijo, ki bo prinašala razprave in članke članov in drugih učenjakov; 2. zbirko spisov, ki naj obsegajo nabrani znanstveni material in večja dela.

Kot člani so bili med drugimi imenovani Gabriele D'Annunzio, notranji minister Federzoni, Attilio Tamaro, poslanec Dudan in Zimolo.

Milijonski dobiček beneških obveznic zadel naddavkar Frandolič.

Josip Frandolič je bil nameščen zadnji čas pri videmski intendenanci potem, ko je bila odpravljena davkarja v Kobaridu. Tudi dni je dobil obvestilo, da je ena izmed njegovih beneških obveznic zadel glavni milijonski dobiček. Frandolič je služboval pred vojno pri raznih davkarjih ter se končno udomačil v Kobaridu, kjer se je bavil mnogo z ribolovom in ribogojstvom.

Novica o dobitku mu je došla baš, ko je blizu rešitve njegova prošnja za upokoje. Frandolič se nastani sedaj zopet v Kobaridu.

Na letošnji izložbi na Reki

se hoče postaviti temelj za italijansko-madžarski trgovski promet v velikem obsegu. Reška izložba bo ogromne važnosti za madžarsko industrijo, kajti tam pride v stik ne le z italijanskimi, ampak tudi z balkanskimi trgovci. Tako modrujejo razni Madžarom prijazni Italijani, med njimi italijanski zastopnik conte Durini v Budimpešti.

Za izložbenike v Madžarske so dovoljene izredne olajšave in eno veliko dvorano dobe na razpolago brezplačno. Italija išče v svoje svrhe zveze z Madžarsko in hoče ji pomagati tudi pri trgovini na Balkan. Jugoslavo se bodo morali samo lepo ponižno pokoriti in kupovati od Italijanov in Madžarov.

Reški škof

Izidor Sain je rojen v Istri leta 1869. Na Reko je prišel kot apostolski administrator po odhodu C. Costantinija, ki ga je bil Vatikanski poslan na Reko v svrhu, da se reško mesto odtegne jurisdikciji hrvaškega škofa v Senju. Vatikani je krepko pomagal italijanski vladi pri osvojitvi Reke. Škof Sain je iz benediktinskega reda. Fašisti so z njim zadovoljni. S tem je povedano vse. Večina vernikov v škofiji je jugoslovanske narodnosti.

O cestah pri Bistrici

se čujejo razne pritožbe pa tudi nasveti, kako naj se pomaga. Od italijanske strani se predlaga, da naj se najprej uredi obmejna cesta po dolini Reke, ki je važna za izvoz in uvoz v sosednjo kraljevino. Prizadeti faktorji se obračajo do reškega prefekta za pomoč. Bistriške ceste so tudi polne prahu. Podaštat v Bistrici se piše Ognibele, zato pa pričakuje ljudstvo od njega vse dobro. Nekega čestna dela pri Klani, Bistrici in Trnovem so razpisana in sprejema ponudbe "genio civile" na Reki. Storiło se bo menda že lahko kaj za ceste, saj se čuje, da je ministrstvo za javna dela nakazalo.

Napravljena iz najboljšega kravjega mleka in čistega sladkorja posebno za otroke, ki potrebujejo pravilne hrane, da so čvrsti

Borden's
EAGLE BRAND
CONDENSED MILK

Slov. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Soj. 1

Peter Zgaga

Iz Pariza poročajo časnikarski poročevalci, da je Francija strašno jezna na Ameriko, ker se je francoski frank zopet nekoliko opotekel.

Uboga Amerika, vsega je vzrok.

Če francoski finančni minister Caillaux ne bo mogel kihnuti, bo zapretel proti oceanu ter zamrmral: — Ti prokleti Amerikanci.

Neki prijatelj mi je povedal, kdo je pravzaprav Mr. Kurnik.

Možak je prišel po vojni v Ameriko. Stanovanje so mu dali za odrom pod slovensko cerkvijo v New Yorku. Tam je tudi naredil vse potrebne skušnje, da je bil sposoben za izviseno Koverto-vo službo.

V New Yorku je hotel fotografirati oziroma slikati rojake, pa mu ni šlo.

Sedaj jih hoče farbat, pa menda tudi s farbarijo dosti ne opravi.

V Philadelphiji je velika razstava v spomin sto petdesete obletnice proglašena Neodvisnosti.

Razstava je odprta vseh sedem dni v tednu, toda s tem tamonjski metodisti niso zadovoljni. Na vsak način hočejo izposlovati, da naj bo razstava ob nedeljah zaprta, češ, da neka sto let stara ameriška postava prepoveduje ob nedeljah obiskovanje javnih prostorov.

Metodisti bi se morali končno prepričati, da ameriški narod spoštuje vse pamtne postavne, za neumne postavne se pa presneto malo briga. Prohibicija naj jim bo dokaz.

V večerajšnjem poročilu sem čital, da je bilo na nekem slovenskem pikniku v New Yorku neko pevsko društvo korporativno zastopano. Manjkalo je edinole pevovalce.

Ali se dotični gospod pevovodja preveč zanesel na svoje pevece ali premalo?

V New Yorku so vsa dekleta zdrave rdeče barve.

Le jutraj se vidi katero, ki je zdrava samo na eno plat. V naglici se je pozabila namazati po levem ali desnem licu. V splošnem je pa zadeva v redu.

Mussolini je zapovedal, da je treba fašistovsko stranko temeljito izčistiti.

Res je, da se na črni srcaji umazane tako hitro ne pozna kot na beli, toda če jo človek nosi štiri leta neprestano, jo je že treba oprati — zastran umazane in zastran golazni.

V New Yorku štrajkajo izdelovalci ženskih oblek.

Posledice ni opaziti nobenih. Kot prej, tudi sedaj nimajo ženske ponavadi ničesar obleči.

Koleudar nameravajo preurediti tako da bo imel trinajst mesecev.

Gorje nam, če bo padek petek na trinajsti dan trinajstega meseca.

Dve mladi puncici sta šli po ulici. Srečali sta mladega fanta, ki se jima je prijazno nasmehnil.

Ko so bili par korakov narazen, je rekla prva drugi: — Poglej nazaj, če gleda nazaj, toda če gleda, ti ni treba gledati.

Pa uganite, koliko je stara oseba, ki je bila zobja leta 1898.

— Osemindvajset let. — boste rekli, kaj ne, pa se deloma motite. Da, če je dotična oseba moškega spola, je stara osemindvajset let. Toda če je ženskega spola, je stala par let manj.

Bolgarski kralj Boris se bo oženil.

Nekateri ljudje nimajo nikdar dovolj truhla.

Kaj ga nima že v Bolgariji kot preč?

Kako zaslužiti brez truda \$5.

To je kaj enostavno. Naložite pri nas v s a k teden na "SPECIAL INTEREST ACCOUNT" po 4% \$5.— Obresti, ki se naberejo do poteka 52 tednov, znašajo nekoliko več kot \$5.—

Poleg tega imate na strani \$260.— glavnice, znesek, s katerim lahko računate v slučaju potrebe.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Česki Robinzon v polarnih krajih.

Jan Welzl, o katerem smo že zadnjič poročali, nadaljuje popis svojih čudovitih doživljanj v polarnih krajih.

V petropavlovski guberniji — pripoveduje Welzl — na vzhodni obali Kamčatke, me je zalotila druga jesen mojega potovanja. Po izkušnjah iz prve zime, ko sem v sneženih metežih opetovano tvegaj svoje življenje, sem sklenil, prezimiti tam, kjer sem pač bil. Konjčku in vozičku sem moral že davno dati slovo. Premišljeval sem, kam naj krenem spomladi. Od kamčatske obale bi se lahko napotil na Alasko, toda nekaj mi je dejalo, naj ne riskiram tega nevarnega prehoda. Pozneje sem res spoznal na Alaski kos pekla. Zanimali so me tudi otoki v zalivu Sv. Lovrenca. Končno sem se odločil, da si ogledam otok Anadyr. Polagoma je mraz ponehaval in ker sem bil hude zime itak že vajen, me ni posebno zeblo. Od časa do časa sem se zatekel v človeško hišico, kjer pa seveda o naši zapadni civilizaciji ni duha na sluha. Zato je bilo treba precej poguma, toda bal se nisem, ker nisem bil več sam. Imel sem znance, ki mi je pozneje mnogo koristil. V Nižnem Kolimasku sem se namreč seznanil s polkovnikom vrhovne gubernijske oblasti. Rodom je bil Poljak. Od njega sem dobil prvo kožuvinasto obleko, ki mi je bila zelo dobrodošla.

V marcu sem se pripravil na pot. Preskrbel sem si sani, narejene deloma iz kitovih kosti, in natovoril vse, kar sem imel. Koncem marca sem se napotil proti ledenemu morju. To je bilo že tretje leto mojega tavanja po polarnih krajih. V aprilu se je začela oglašati pomlad. Bilo je še mrzlo in večkrat me je burja pošle na prenikastila, toda nad glavo sem videl sonce in zdelo se mi je, da se mi smehljata lastno dete. Svetlo je skoraj do polnoči in tako sem bil vedno dobro volje. — Bližal sem se novi domovini. Neskončne snežene pustinje so me vedno bolj mikale, vaje sem bil grobne tišine in skrivnostnega snovanja vsemogočnega narave tako, da sem sklenil ostati dolgo v polarnih krajih. Po ljudeh se mi ni nikoli tožilo in bilo mi je pač vseeno, da-li srečam še kdaj kulturnega človeka ali ne. Nasprotno, celo bežal sem od ljudi in se izogibal posebno belokožcem, čiji krutost sem spoznal med ubogi prebivalci daljnega severa.

Kot nalašč je pa hotela usoda drugače. Bila je baš spomlad, ko sem naletel pri enem teh pustih otokov na ljudi. Bili so prav tako presenečeni kakor jaz. Govorili so angleško. Žal se tega jezika nisem mogel dobro naučiti, dasi sem živel dolgo med angleškimi mornarji. Vpraševali so me, odkod prihajam, kam sem namenjen. Odgovarjal sem jim rusko in pripovedoval, kaj sem videl in doživljal. Spremljali so jih Eskimi, ki so služili kot tolmači. Nekateri Eskimi, osobito oni, ki se pečajo samo z lovom na kite, govore precej dobro angleško. Ko sem jim vse povedal, so me bogato obdarovali. Nametali so mi polne sani jestvin in drugih potrebščin. Eskimi so sledili njihovu primeru in mi nametali toliko posušenih rib, da mi dolgo ni bilo treba skrbeti za hrano. Imel sem sicer štiri severne jelene, ki so pa komaj vlekli na saneh to bogato zalogo živil. Predno smo se ločili, so mi podarili Angleži tudi mnogo denarja, da bi se mogel vrniti

še bi življenje na otokih ne bilo mogoče.

Kakor sem izvedel pozneje, je bila to ekspedicija, ki je šla k reki Anadyrskij iskat zlato. Takrat sem se jim čudil, pozneje pa sem spoznal, da tvegajo ljudje glave v nedostopnih polarnih krajih samo za zrnce zlata. Eskimi so mi pred odhodom povedali, kam naj krenem in katere smeri naj se držim, da ne zaidem. Popisali so mi del tundre, kjer je mnogo rastlin in kjer bi lahko našel svoje jelene. Do odprtega morja pri Medvedjih otokih sem imel krasno vreme. Tam sem našel veliko tundro in jelene so se napasli. Lovil sem ta čas ribe in divjačino ter izpopolnil še itak bogato zalogo živil. Samo zavetišča ni bilo, zato sem se hotel zateči pred zimo k domačinom. V avgustu me je rešil iz zadrege sibirski parnik, ki je plul na kitolov k novosibirskemu otoku. Ujeli so šest kitov. Izvedel sem, da se vrača parnik v Vladivostok, odkoder je odplul pred tremi leti. Veter je bil slab in tople, kakor je v teh časih običajno v polarnih krajih. Od junija do konca avgusta je vreme v teh krajih stanovito in prijetno. Solnce sploh ne zahaja.

Kapitan me je dobro nagradil za pomoč pri kitolovu. Moje sani in jelene je prepeljal na novosibirske otoke. Med lovom sem pustil jelene večkrat daleč od obale na paši in že sem mislil, da jih ne bom nikoli več videl. Toda vedno so se vračali k meni. Imel sem jih tako radi, da bi jih ne dal za vse na svetu. Končno so mi pa vendar ušli. Tožilo se mi je po njih in nisem mogel pozabiti njihovih zaslug. Ribiči so mi poplačali delo s kožuvinasto obleko, strelivom in orožjem.

Tako je bila dolga in naporna pot srečno končana. Ustavil sem se na nekem manjšem otoku in prvo, kar me je zanimalo, je bil pregled odnosno bilanca potovanja. Na tleh sem si narisal za silo zemljevid ter pregledal kraje, — kjer sem bil. Skrbno sem izmeril vse razdalje iz srednje Sibirije k ledenemu morju. 27 let je minilo, ne da bi spregovoril o svojem potovanju. Nikoli in nikjer nisem došel svojih čudovitih doživljanj, marsikaj sem že pozabil, toda glavne momente sem si dobro zapomnil. Govorniki tri najst polarnih jezikov, bil sem opetovano tolmač raznih ekspedicijskih japonskih zvezdoslovcev na šel z univerzitetnimi profesorji, bil sem 150 kilometrov od severnega tečaja in čisto me je vleklota, kamor še nikoli ni stopila človeška noga. Izmed vseh polarnih raziskovalcev cenim samo Amundsen.

Slišal sem o raziskovalcu polarnih krajev Muellerju in njegovi spremljevalki Enny iz Seattle, ki sta živela baje celo leto na vzhodni obali Alaske ter fotografirala na otokih življenja Eskimov. Ko sta se vrnila, sta razkazovala svoj film po gledališčih in izdala knjigo. Kdor jo je čital in kdor pozna razmere v teh krajih, se je pač lahko smejal. Ko sem prečital to knjigo tudi sam, sem se čudil, da zna Mueller tako spretno varati javnost.

Zdaj še kratek pregled glavnih postojank na mojem prvem potovanju. Od Irkutsk sem šel skozi celo vrsto mest in naselbin, videl sem Honnstok, Kačugo, Vitimsk, Jakutsk, Žemčik, Oleknunsk, Verholensk, Verhojansk, Kosklutškin, Petropavlovsk, zaliv Sv. Lovrenca, Volodimir, Anadyr, Severni Parnas. Spoznal sem Noman, Jakute, Lamute, Tunguze, Čukče, Čukčene, Čaučene in razna druga divja plemena. Moje potovanje je trajalo 864 dni. Preračunal sem, da sem prehodil peš nad 17.000 kilometrov. In zdaj se mi zdi, da sem mnogo starejši kot v resnici.

Kr. komisija

za upravo kvarnerske pokrajine je bila pred kratkim imenovana. Predsednik je podprefekt G. Ortolan. Član komisije je tudi g. inž. Fran Domladič iz Bistrice.

ZAGONETEN ZLOČIN

Te dni so našli pri vasi Provov na Češkem, kakih sto korakov od deželne ceste na smreki obešenca, v katerem so spoznali Josefa Licha iz Račetina. V bližini so našli okrvavljen nož, pa tudi trava krog noža je bila okrvavljena. Oblasti sodijo po teh sledovih, da so neznani zločinci Licha napadli in umorili. Lich je šel opolnoči po cesti proti Kraljevemu Gradcu, kamor ga je klicalo okrajno sodišče kot pričo. Neznani zločinci je Licha udaril s kolom po glavi in ga vlekel nato k smreki, da ga obesi in s tem izbrši vse sledove. Lich se je najbrž po udarcu zavedel in zabodel z nožem enega izmed zločincev. Potem se je znova onesvestil in tako so ga zločinci obesili.

Lich se je pravdal z vdovo Bitnerjevo iz Plamie, ki je bila osumljena, da je zastrupila svojo ga moža. Tožil jo je, da mu mora plačati 2000 kron, ki so bile vključene na njeno hišo. Bitnerjeva je pa izročila sodišču dokument, ki ga je podpisala sama, njen ljubček, sin umorjenega Licha, Bogumil, in stari Lich, ki je napravil na listini samo križec, ker je bil nepismen. V dokumentu stoji, da je stari Lich Bitnerjevo dolg odputil, in sicer v zahvalo za to, ker jo je posilil. Bitnerjeva je prišla k deželnemu sodišču, kjer bi se bila morala vršiti obravnava, toda stari Lich je ta čas že visel na smreki. Umora sta bila tako osumljena vdova Bitnerjeva in njen ljubček, sin umorjenega Licha. Ljudje so govorili, da je Lich baje izjavil, da namerava pred sodiščem izpovedati, kdo in kako je zastrupil Bitnerja. Baje je zastrupila žena, in ker se je bala priče, je dala Licha umoriti.

Po povratku iz Kraljevega Grada je bila Bitnerjeva aretirana. Izjavila je, da je prenočila v Kraljevem Gradcu, kamor je dospela že v petek zvečer. Svoje ga moža ni zastrupila. Zastrupil ga je baje Lich sam, ki je vtilotapil strup. Zastrupil ga je zato, da bi mogel z njo živeti v konkubinatu. Sin umorjenega Licha je bil aretiran v neki vasi, kjer je kupoval pse. Bavi se je s pasjo trgovino, jedel je pasje meso in prodajal pasjo mast. Tudi njegov oče se je pečal s tem poslom. Mladi Lich odločno taji, da bi bil umoril očeta. — Baje je prenočil usodne noči v vasi Plasnici, kjer je zgodaj zjutraj stihaval kavo deci, ki jo ima z Bitnerjevo. Toda vrv, na kateri je visel stari Lich, je bila njegova last. Poleg tega je imel mladi Lich krvave hlače. Po zaslišanju njega Hruške se je izkazalo, da je Bitnerjeva s svojim ljubčkom nedavno najela Hruško, da bi za štiri stotake umoril starega Licha. Toda Hruška je to ponudbo odločno odklonil.

Orožniki iščejo sedaj napadalca, ki ga je stari Lich pred smrtjo ranil z nožem. Vse kaže, da je bil sin udeležen pri umoru lastnega očeta.

O ČEM SANJAJO DEKLETA...

To bi bil lahko naslov komedije ali pa tudi doktorske disertacije. V višjih dekliških šolah bi lahko dajali gojenkam naloge s tem naslovom. Dokaz, da so take naloge zelo prikladne, nam nudi profesor Felix Gaife, ki je dal di-jankinjam naloge: — V katerem stoletju bi hotela živeti? — in — Zakaj baš v tem stoletju? — V zadnjih klopel, kjer so se sedele starejše gospodične, so dolgo razmišljale, končno pa so se odločile za dvajseto stoletje. Samo ena je bila za srednji vek, češ, da so hodili takrat po svetu vitezi, ki jih zdaj žal ni več.

Na vprašanje, zakaj najraje žive v 20. stoletju, so dijakinje odgovorile, da zato, ker lahko študirajo, hodijo same na izprehode in nosijo kratka krila. Nekatere so omenile tudi dečjo frizuro kot glavni vzrok, da žive najraje v 20. stoletju.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA". NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDRŽAVAH.

ČRNI SULTAN

Mehmed Vahidedin Han VI., ki je nedavno v prognanstvu umrl, je zasedel turški prestol leta 1918, nekaj mesecev po končani svetovni vojni. Takrat je bil star okrog 75 let. Bil je mlajši brat Abdula Hamida — rdečega sultana. Neki turški pesnik mu je dal priimek črni sultan. In res mu je ta priimek pristojal. Mož je bil slaboten, suh, zelo temne polti in plahega pogleda. Za časa Hamidovega vladanja, je bil Mehmed edini član vladarske hiše, ki je živel s sultanom v dobrih odnosih. Mehmed je Abdul Hamidu celo pomagal vladati. Ta čas je bila Turčija pod najhujšo strahovladjo. Mehmed je bil glavni vohun in službi svojega brata. Bil je eden glavnih stebrov kumpiranega Hamidovega režima in največji sovražnik vsake reforme.

Ko je leta 1908 izbruhnila mladoturška revolucija, je Mehmed izginil. Njegov brat je bil vsaj energičen in hraber, dočim je bil Mehmed boječ in nesposoben za vsako energično akcijo. Pač pa se je izvrstno hlinil. Bil je pravi moralni evnuh. Takoj ko je zasedel turški prestol, se je nastanil v dvorani Ildiz, kjer je bilo obenem policijsko ravnanje. Diktator Enver paše se ni upiral. — Brez sramu je sprejel angleško pomoč in pokroviteljstvo. V času, ko je potrebovala država energičnega in odločnega vladarja, se je skrnil Mehmed v svoj harem, ker je bil še na stara leta prijatelj ženskega spola.

Leta 1922, ko je bila Turčija na robu propada, je bilo v sultanovem harem nad 30 odalisk. — Sultan Mehmed je bil takrat star 60 let. Kljub temu je imel dve zakoniski ženi, eno 50, drugo 32letno in 15letno ljubico, hčerko svojega vrtnarja. In kljub protestom dvornih krogov se je s to deklico poročil. Tako se je Mehmed zabaval z ženskami v času, ko je bil ves turški narod pod orožjem. V Anatoliji so šli starci, žepi in deca v smrt, ker so morali nositi na bojišče strelivo. V teh usodnih trenutkih je Mehmed brezskrbno užival medene mesece. Nesrečnež ni razumel, kaj se v Turčiji godi. Že sploščka je obsojal Kemalovo akcijo. Na njegovo povelje je bil junak turške neodvisnosti obsojen na smrt. Sodilo ga je cerkveno sodišče. In ne samo to. Dočim se je turški narod boril in žrtvoval za nacionalno idejo, je sklenil Mehmed sporazum s sovražniki svoje domovine. Podkupil je Čerkeze in druga divja plemena, ki so se borila na strani Grkov za kalifat. In ko so Kemalovi pristajši odvrnili napad združenih sovražnih sil, se je Mehmed hitro zatekel pod angleško pokroviteljstvo.

Dne 12. novembra 1922 zgodaj zjutraj je zapustil s svojim spremstvom dvorec Ildiz in pobegnil na angleško križarko. Nekaj dni po prej je general Rafet paša zasedel Stambul in otomanski dinastiji je pretila nevarnost, da bo aretirana. Angleški čoln je čakal v pristanišču. Od dvorca do pristanišča so bile postavljene angleške patrulje, da ščitijo sultana, če bi ga hotele razjarjene mase napasti. Čez nekaj minut je stopil zadnji potomce Osmanov na krov angleške križarke Malva. Kaj takega se v zgodovini še ni pripetilo. Kalif, poglavar trimilijonskega muslimanskega sveta, se je zatekel pod okrilje krščanske države. Prerokov namestnik na zemlji je sprejel pokroviteljstvo gjaurov. S tem je bila končana velika epoha v zgodovini islama.

Pretep med naborniki.

V Rostoharjevi gostilni na Dolenski cesti sta prišla navzkriž pijanosti nabornika Anton Žnidaršič, ter Alojzij Ambrož iz Šiške. Po kratkem prepiru sta si skočila v lase, razvil se je pretep, obmetavanje s kozarci, kar vse je končalo slednjič s tem, da sta ostala končno oba močno poškodovana na bojišču.

Razborita petelina sta bila preplejana v bolnico, kjer sta bila obvezana in nato izpuščena.

CLANek 185.

Skrb za otroka v postelji.

Pogoste izpremembe v položaju dočim je otrok v postelji so važne. ne le za počutek otroka, temveč tudi da se prepreči kongestijo kateragakoli telesnega dela. Otroka naj se umije vsak dan z gobo ali mu da kopelj. Kopelj za mrzlico (nekako 90 stopinj Fahrenheit) se lahko da enkrat ali dvakrat na dan, še bolj pogosto, če je mrzlica močna.

Temperatura.

Temperaturo kopeli je treba meriti s toplomerom. Pri kopanju bolnega otroka je treba strogo paziti na to, da se otroka ne prehladi, da se ga ne prestraši ali razburi. Mrzle obkladke ali čepice z ledom se lahko položijo na glavo tekom mrzlice med kopanjem, da se zniža temperatura. Če so noge in roke mrzle se lahko uporabljata steklenice z vročo vodo.

Hrano je treba skrbeti v vsaki akutni bolezni.

V bolezni je zavijanje vode velike važnosti. Vodo je treba ponuditi v pogostih presledkih, če je mogoče vsako uro, dokler je dete prebujeno in množino, zavžito v 34 urah je treba zaznamovati.

Bolan otrok mora iti vsak dan na stran. Če treba, se lahko v ta namen rabi enemo ali pa gorko vodo. Tudi množino urina je treba zaznamovati ter dati otroku več vode, če je premalo urina.

Prečitajte te članke vsaki teden pazljivo ter jih prihranite za bodočo uporabo.

Angleško vojno brodovje na našem Jadranu.

V kratkem običje angleško sredozemsko brodovje jug. pristanišča. Prvi oddelek prispe v Split. Drugi oddelek se usidra v Šibeniku, tretji oddelek pa v Boki Kotorski.

Dne 23. julija je prispela v Dubrovnik admiralska ladja "Warspite" ter bojne ladje "Resolution", "Royal Oak" in "Montrose".

NE BAŠITE JIH PREVEČ!

Žepi so bili iznajdeni koncem šestnajstega stoletja, in v fotovrem oziru je bila ta iznajdba dvomljive vrednosti. Človek nehoti zbaše v žep vsakovrstne stvari. Kaj ne, da ste že sami nešteto kratki rekli svojemu sinu, naj ne nabasže žepov preveč. Še slabša navada je pa zabasati želoodec, ki ima za posledico neštevilne neprijetnosti. Posebno sedaj v poletnih dneh je vsaka zmota v jedi

nevarna. vsled česar imejte Trinerjevo Grenko Vino pri rokih. To zdravilo pomaga k poletni udobnosti. Odpravi iz želoodec vse nadležne snovi ter uravnava prebavo. "Odkar sem začel piti Trinerjevo Vino, se počutim novega moža", nam piše Mr. Felix Perez, Los Angeles, Cal., 6. julija 1926. Če vam vaš lekarnar ali prodajalec ne more postreči, pišite na Joseph Triner Company, Chicago, Ill. (Ad.)

Usoda črnih vladarjev.

Tri leta se je ustavljal Abd-el-Krim Špancev in Francozom, — prav tako dolgo, kakor Jugurta Rimljanom. Pa je padel dol s prestola svojih sanj, 44 let šele star; vse je pokopano, svetovna slava, sultanat in kalifat in prvenstvo v islamu. Daleč proč od ljubljene gore in planinskega cvetja bo zaključil tek svojega življenja ujetnik Francozov, kot je zaključil svoje dni na otoku Sv. Helene veliki Napoleon, ujetnik Angležev. Abd-el-Krim je orientalec, je fatalist, vdal se bo in bo rekel: — Inšalah, — kakor Bog hoče.

Prav tako kot danes on, je dejal pred 78 leti neki drug Severoafrikanec, slavni Abd-el-Kader izročajoč po 16-letnem boju svoj meč francoskemu generalu Lamoreieru: — Zgodi naj se, kakor Alah hoče. Podam se v vaše varstvo; zaupam vam, zaupam pa tudi v svet, ki bo gledal in pazil, če delate tako z menoj, kakor se spodobi. Sicer se pa zgodi vse po Alahovi volji. — Godilo se mu je kakor Krimu: dokler je bil sren, so ga častili in so se ga bali kot kralja puščave; a sreča je šla in vedno slabši je bil odmev na levoro rjovenje, vedno večje pa število tistih, ki so ga zapustili. Ley se je vdal in prepeljal so ga v Toulon. Ko so stopili na žalostno trdnjavo dvorišče, je začela njegova sivolasa mati bridko jokati; on pa je prijel svojega ljubljene sina Tamiya za roko in rekel: — Alah je tako hotel, zgodi naj se njegova volja! — Dolgo časa je bil zaprt in šele Napoleon III. mu je dal prostost. A te prostosti ni smel uživati v domovini, v Algeriji, v Sirijo je šel in živel tam še trideset let. Leta 1883 pa je prišel ponj Asrael, angel smrti, in ga je nesel seboj v sedma nebesa.

Krim in Kader nista edina kralja Severne Afrike, ki se jima je tako godilo. V pirenejskem mestu Pau živi od leta 1915 naprej sultan Mulej Abd-ul-Azis, ki ga je iz Maroka pregnal njegov brat Mulej Hafid; in prav ta Mulej Hafid je sedaj tudi na Francoskem; — preveč je bil grozovit, zapodili so ga, sledil mu je tretji brat Mudej Juzuf. Ta je pa pameten, računa z razmerami, pomagal je Francozom proti Krimu. Prišel bo v Pariz in ga bodo slavili na francoski narodni praznik, kot dobrodošlega gosta iz črne dežele.

Ne samo kralj, tudi kraljice so morale v pregnanstvo. Spomnimo se na lepo in slavno kraljico Tahitija, Pomare, ki se je leta 1843 za zmeraj poslovila od bajnolepega svojega otoka ob valovih Južnega morja; spomnimo se na zadnjo kraljico Madagaskarja, na Ronavalono III., zadnjo iz rodu Hova, znanega po grozovitosti, despotizmu in sovraštvu proti Evropejem.

Francoska revolucija je poslala klic o enakopravnosti in bratstvu tudi v Ameriko, in tam se je na otoku Haiti proglasil za predsednika republike Toussaint L'Ouverture. Kmalu je bil pregnan in Haiti si je volil poslej predsednika in cesarje, čisto po načinu Francozov, a brez njih veličine. Beremo o zamoru Dessalinu, ki se je kot Jakob I. proglasil za kralja Haitija leta 1804, torej v istem letu, ko j e bil izvoljen za cesarja Francozov Napoleon. Že čez dve leti ga je premagal in umoril Henri Christophe, prej zamorski suženj. Odstranil je trinoga, vzpostavil je republiko, to se pravi, sedaj je bil on trinog. — Pozabil je nauke preteklosti, iz predsednika se je izluščil cesar.

Bilo je to veličanstvo Henri I. Vladal je devet let. Da bi ušel pregnanstvu, se je Henri sam umrtil. Njegov naslednik je bil mulat Boyer, tega naslednik pa Solouque, poznejši cesar Faustin I. Seveda so tudi njega zapodili.

Taka je usoda črnih vladarjev. A dočim so pravi črni smešni in naduto neumni, so temnopolti semitski in hamitski vladarji resni in ponosni, v bistvu navadno veliki možje. Inšalah, — kakor Bog hoče.

Čudovito novo zdravilo za stare in mlade.

Deluje kot čar na slabe živce, s'ab spanec, slabo prebavo in zgubo teka.

Čitatelji tega lista bodo s čudom zvedeli, da daje to novo zdravilo, Nuga-Tone, tako hitro odpravo v tisočih slučajih. Nič ni boljše za slabe živce in izčrpanost, slab spanec, glavobol, napenjanje in slab počutek v žolcu in črevesih po obedi. Isto je učinkovito in hitro. Nuga-Tone daje prvi železo in žveplo živcem. Čudovito je, kako hitro povrne živahnost in moč izčrpanim živcem in mišicam; določa rdečo kri, močno, umirjene živce in poveča odporno moč. Daje odličnejše spanec, dober tek, fino prebavo, redularno delovanje čreves in voljo za delo. Če se ne počutite dobro, je vaša dolžnost napraviti sebi in svojim prijateljem, da poskusite Nuga-Tone. Jemljite ga par dni in če se ne počutite boljše, vrnite ostanek zavoja lekarnarju in on vam povrne vaš denar. — Advt

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebo, da je natančno poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvarih.

Pojasnila, ki vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvostanske parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naselniške postavke ki je stopila v veljavo s 1. julijem, 1924, zamorejo tudi nedržavljanji dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozadevna dovoljenja izdajata generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje proslučen v stari kraj glasom najnovejše odredbe.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnike, ali svojce iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščeni v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa zamorejo dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez, da bi bili šteti v kvoto. Stariši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov pa imajo prednost v kvoti. Pišite po pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslovani sedaj potovati.

FRANK SAKSER
STATE BANK
82 CORTLANDT ST., NEW YORK

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtniki, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava "Glas Naroda".

Pozor rojaki!

V zalogi imamo

SVETO PISMO

(stare in nove zaveze)

Knjiga je krasno trdo vezana ter stane \$3.00.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

ali imate
Bledolichn o?
— Nenavaden majhen, bled obrazek, ki noče ušivati mela? Dajte ji šlico okusnega Runkomalt, in postala bo mala Indijanka ter zahtevala še več!
Vprošajte svojega grocerja za RUNKOMALT

Po široki cesti življenja

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

69

(Nadaljevanje.)

Skočila je pokonci ter stoji še enkrat prečitala pismo Georgine. Ali je govorila vsaka beseda tega pisma nepobitno resnico? Saj je vendar poznala svojo sestrično.

Sklenila je iti k njemu ter se informirati . . .

Vera je priložnostno, a ni mogla ničesar slišati.

Konečno pa je bilo čuti smejanje in šepetanje . . . Domnevala je, da je spoznala glas Juane.

Stresla se je. Dve debeli solzi sta se prikazali v njenih očeh ter zdrknili po licu navzdol.

Počasi in okorno, kot bolna na smrt, se je opotekla po stopnjicah novozdel ter se vrnila zopet domov. Imela je občutek, kot da je njeno srce zmrazilo in tresla se je po celem telesu.

— Le ne misli, — je bila njena edina želja.

Vera je pravilno slišala. V ateljeju Ter Velpsa je sedela Juana. Prišla je že zgodaj, oblečena v pikantno obleko.

Svojo mulatko je pustila doma.

— Prihajam danes že drugič, da vas vprašam, če me hočete slikati. Sedaj pa je zadnjikrat, — je rekla koketno ter potisnila klobuk nekoliko na stran, dočim se mu je smehljala v obraz.

Stal je pred njo, z rokama v žepih svojega jopiča.

— In danes poznate moj odgovor?

— Da.

— Ni prav, Miss Juana, da na tak način zlorabljate svojo moč nad menoj, — je rekel nekoliko očitaje ter ji zrl v obraz.

Zasmejala se je.

— Svojo moč nad vami sem si morala težko priboriti in še sedaj si je nisem svesta.

— O vendar, — žalibog, — je odvrnil resignirano, — kajti dejanski bi morali biti popolnoma drugače. Pravzaprav bi vas moral sovražiti ali vam vsaj čestitati kot bodoči princesinji Filip.

— Vaše ime ne pomenja nič manj. Vaše ime je velikega umetnika in prav taka rada bi se imenovala Mrs. Ter Velps kot visokot.

Henriku je šinila kri v glavo.

— In vi ste prišla, da mi poveste to, Juana?

— Mogoče.

— Potem vas ne smem varati, jaz . . .

Energično mu je zaprla z roko usta.

— Nočem ničesar več slišati o tem. To je odpravljena stvar. Ničesar ji niste dolžni, Ter Velps, prav ničesar. Zakaj pa vas ni znala držati? Meni pa ne boste ušli. Ona je svetnica brez krvi, ki se razume le na to, da jo moški obožujejo. Povejte mi, ali vas je ljubila?

Njene oči so se zapile v njega.

— Iztrgala me je smrti iz rok in radi mene se je izpostavila zlobnim jezikom.

Spomin na to pa ni imel nobene moči nad njim in njegov glas je zvenel brezizrazno.

Juana je skomignila z ramama.

— Ali vas je držala z vsemi sredstvi, katere ima ženska na razpolago? Ali vam je pokazala, da vas hoče imeti, mora imeti, za vsako ceno?

— Tega Vera ne stori, — je rekel nepremišljeno.

Juana je povesila glavo ter molčala. Počasi je odšla proti istemu stolu, na katerem je Vera vedno sedela ter sedla nanj. Ista spomladanska svetloba lepega majskega dne jo je obsevala ter pred enim letom ono drugo, a on ni niti mislil na to, tako zelo ga je prevzela Juana.

— Jaz pa storim, — je rekla polglasno, s povešenimi očmi.

Ter Velps je prišel nemirno hoditi po ateljeju gorindol.

— Preje ste me napačno razumela, — je rekel končno, — jaz sem hotel govoriti le o sebi, — velikem umetniku, kot ste me nazvala. To je bilo nekoč, kajti sedaj sem le še ubog pohabljenec, ki ne more z delom svojih rok zaslužiti niti toliko, da bi se prehranil. Moja roka je postala skoro popolnoma neporabna.

Zamišljeno se je ozrla vanj. Od njega pa so pohitele njene oči k zeleni zavasi, ki je zakrivala arensko sliko.

— Kaj je to? — je vprašala.

— To je moje zadnje delo, ki bo oživelo moje ime v spominu ljudi. Zaenkrat pa je le napol dovršeno in kdo ve, kako dolgo bo ostalo. Mogoče za vedno.

— Dajte, da vidim.

Brez odgovora je stopila proti sliki, a on jo je zadržal.

— Ne, tega nečem. Še vedno je moja skrivnost in nikomur ne bo treba izvedeti, kaj bo izginilo, če ne dovršim slike.

Izpustila je zastor ter položila svojo roko na njegovo ramo.

— Le jaz, Henrik, — le jaz. Ali tudi jaz ne?

Skoro jecljaje je zvenelo to, kar je rekla.

— Ne, — je ponovil temno. Naenkrat pa je nadaljeval šepetaje: — S to sliko je spojeno več kot domnevate. To je kos mojega lastnega življenja. Pogosto želim, da bi ga mogel izbrsati iz svojega spomina.

Oprostila se je ter je stopila še enkrat pred zeleno zavoso. V njenih očeh je blestelo nekaj, kar je bilo slično ljubosumnosti. S hitro roko je potegnila zavoso na stran ter stala nasproti mučenici s smrtno žalostnimi očmi, ki so preko vsega posvetnega iskale nebo. Bila je podoba Vere.

Molčala je, le stiskala zobe ter zrla na sliko. Njo je torej naslikal — in kako! Z vsem ognjem, z vso navdušenostjo svoje ljubezni, a njej je isto zanimal. In ko bo ta slika gotova — njej se je ko naj zdelo, da kaj manjka, — po tem jo bo videlo na tisoče oči, ki se bodo radovale lepote njene tekmovalke. In tudi če bi dobila moža, ki je ustvaril to sliko in katerega je ljubila, bodo vendar šepetali za njo . . .

Vse to ji je hitelo skozi glavo, ko je stala nepremično ter zrla na sliko, dočim je postalala vsa bledejša, ter je postala končno skoro siva.

Ter Velps jo je na tajnem opazoval. Očividno je napravila njegova slika nanjo utis in sicer mogočen. To ga je veselilo, a istočasno je zopet zraslo v njem obupanje, da so odpovedale njegove telesne moči.

— Juana.

Ni ga čula ter se mehanično oprla z roko na majhno mizico, na kateri je bilo oročje poleg različnih drugih stvari.

Konečno pa se je polagoma obrnila proti njemu.

— Ali hočete imeti od mene odgovor? — je vprašala zamolklo.

Njene oči niso več blestele jekleno-modro, temveč globoko črno ter so bile močne valed preobličje tega, kar jo je gibal.

— Da.

(Dalje prihodnjaj.)

Estetično čustvovanje.

Solnce zahaja. Zlatne žarke pošilja materi zemlji kot pozdrav in kliče: na svidenje! — Oko mi obvisi z občudovanjem na zatonu, oranžno zlat in rožnat odsev oblakov bi rado zadržalo, a ta daljna lepota izgine in odseva kot občutna vizija v duši. Noč se bliža dostojanstveno in v duši vstaja nova slika, vzbujajoča nova čustva, ki se prelivajo v eno in isto misel:

— Narava, kako te ljubim!

Dalje gre korak. Ustavi se pod oknom. Akordi! Mehka, otožna melodija zadoni in sega do srea. Nehote se vprašam: — Kdo je ubral te glasove v lepo harmonijo? Kakšna je bila duša človeka, ki je dala iz sebe toliko razodevanje, če se lepote? In čigave so roke, ki z razumevanjem sledijo mrtvim notam in jim dajejo življenja? In zopet vstaja v duši čustvo, ki šepeta:

— Umetnost, kako te ljubim!

Lahek korak me nese dalje, okoli se ozira in v naglici išče lepote. Obvisi na izrazitem obrazu, na lepi postavi, na lepi sliki v izlozbi, na lepi stavbi . . .

Kako žejno je človeško oko, še bolj žejna je duša, ki išče in išče. Kolikokrat zaman? Kolikokrat je varana? Ne, nikar, le nikakega razočaranja! Lahkokrila beži, hiti, se ustavi, posluhne. Lepoto išče v naravi, na cesti, doma, v hiši božji, v gledališču, v knjigi, v sebi, v možu, v otrocih . . .

In duša ponavlja — celo v razočaranju — vedno isti refren:

— Lepota, kako te ljubim!

Ne bilo bi prijetno živeti, ako nas ne bi obdajala lepota narave, in pust bi bil človek, ako bi ne bil prežet estetičnega čustvovanja.

Narava ne skriva svoje lepote, vse, kar je v njej in na njej, nas spominja na največjega, nedosegljivega umetnika — Boga. Človeškim očem se razodeva vsa božanska umetnost v zunanosti vse narave, v lastni telesni lepoti — to je viden svet — a iz človeške duše nevidna lepota, ki je višek vsega stvarstva, atom nevidne in le občutene in nedosegljive božje popolnosti.

Ali je v vsakem človeku lepota? Ali ljubi sleherni človek lepoto?

Narava sama nas uči, da je z lepim vedno združeno neprijetno, grdo, neokusno, in prav je, da doživljamo kontraste in jih občutimo, kajti enoličnost bi nam prekežala, privadila bi se večne lepote in ne zlahka bi je cenili. V človeku bi ne bilo več hrepenenja, njegova duša bi otopela.

In vendar je dana slehernemu človeku možnost, da dvigne svoj notranji svet, svojo duševnost, potom estetičnega čustvovanja in da reši lepoto telesa prezgodnje propasti.

Navdahnjenje, umetnost, ljubezen do lepega ga spremljajo ob srčni strani življenske poti. Skrb za zdravje, narava sama, solnce, voda in zrak vlivajo v telo življenske energije, prepotrebne njegovemu obstoju.

Kar ni dano človeku že ob rojstvu, naj mu vlije v duševnost vzgoja in samovzgoja. Verjeti mora pač človek v lastno moč, da doseže svoj cilj. Z dobro voljo in vztrajnostjo doseže mnogo, tudi visoko stopnjo finese, ki se izraža v telesni zunanosti in notranjem estetičnem čustvovanju.

Z diamantom se brusil dijamant, tudi lepota se privzgoji le potom lepote, zato blagor otroku, ki je postavljen v okolico, ki je lepota sama, to je med očetom in materjo, ki sta združena v harmoniji medsebojne izpopolnjenosti.

Kako se udeležuje estetičnega čustvovanja v posameznem človeku?

V skupnem občutku. Le v harmoniji duše in telesa je prava lepota. Postava, obleka, način nastopa, govorica, a v prvi vrsti izraz obraza, ki je zrelo duše, to so značilni znaki, ki družijo in dvigajo v človeku estetiko. Nje ne sme biti na njem, kar bi motilo harmonije notranjo in zunanjo lepote. V tej harmoniji je udeleževana prava vrednost človeškega bistva, v njej je moč in sreča, je bogastvo. Tedaj govori-

mo lahko o idealni lepoti.

Glavni znak idealne lepote je lepa duša. Dve sta poti, ki vodita človeka do tega zaklada. Ena je združena z življenjem, to je trpljenje, ki utrdi in dviga človeka, ako ima dovolj moči v sebi, ki ga pa more tudi upropasti in vzbuditi v nje mnasproten učinek, to je, mesto velikosti duše le pli vost podlost in sovraštvo. Druga pot zahteva tudi močne volje in vztrajnosti: sam sebe mora človek izklesati in se boriti z zunanjim svetom; a doseči mora pravo razmerje med duševnim in naravnim življenjem. Lepa duša ne vzraste brez bojev. Njena pot pelje skozi prevare, razočaranja, skušnjava, ona pozna dolžnost in vestnost, a pozna tudi greh in kesanje. Iz teh bojev zraste k zrelosti, doseže pravo harmonijo čustvenosti in duševnega življenja.

Takšen je tip človeka, ki kaže notranji mir, ki ga ne uničujejo življenja viharji, bolest in trpljenje. Ker spoštuje, kar je božjega v njem, ne tepta človečanstva v bližnjem: dolžnost, poštenje, dobra volja, morala, prostodušnost in miloba, to so stebri, ki podpirajo njegovo duševnost.

V ženski duši so ugodna tla, da se izvije iz njih lepota. Njena nežna narava teži k estetičnemu, lepemu in dobremu, s prirojenim instinktom išče ravnotežja med duševnostjo in pravostjo. I njena gracija mora biti naravna, estetični je vsaka pretiranost tuja. Ako naletimo v ženskem tipu le enostranski razvoj, tedaj nas njena osebnost odbija. Zdi se nam kot zvezda, ki je zgrešila svojo pot. Žena mora stremeti navzgor, živeti mora višjemu svetu miselnosti, a ne sme obtičati v višavi. Živeti mora svetu, odpreti svojo dušo, približati se človeku v nežnosti svoje ljubezni, — majhne človeške šibkosti in zmote je ne nadlegujejo — a ona ne sme obtičati v blatu.

Tak tip ženske odpira vrata možu v zemeljski raj, se ga oklene z vso ljubeznijo, a dviga dušo in ji ne dovoli, da bi se potopila v poltenosti. Dobrote zunanjega sveta so ji dobrodošle, nikdar pa je ne potegnejo v valove materializma. Veseli se lepote lastne duše, njeni gibi, njen nastop, njena preprosta eleganca, njeno govorjenje in dejanje razodeva samozavest, ki pa nikakor ne ubija prave harmonije naravnih nagonov in višje duševnosti.

Z vnujo in navdušenjem živi estetično navdahnjena žena zunanjemu svetu, a lastni notranji svet ohrani zase, ker ji je nekaj svetega, lastni zunanji svet — dom in vse, kar spada v to okrožje — je pa izraz njene osebne estetičnosti.

V delu, v govoru, v nastopu, v spretnosti njenih rok, v njeni obleki, na obedni mizi, na zidovih, v omarah, povsod stoji zapisano, koliko estetičnega čustvovanja je v njej.

Način, kako postopa z možem, kako vzgaja otroke, kako sprejema znanec, kako postopa z bolnikom, z revežem, s služkinjo, razodeva nehoteno njeno pojmovanje o lepeu.

Po naravi estetično obdarovana žena sledi nehoteno notranjemu impulzu, iz ljubezni do lepega udeležuje svoje estetično čustvovanje, a gorje, ako se neobdaruвана žena ne zaveda te pomankljivosti in si je ne privzgoji. — Tedaj je kot cvetlica brez duha in značilne barve.

Človek brez estetičnega čustvovanja živi nelepno življenje, on sam je podoben pustinja disharmonije, ki ne osrečuje ne sebe, še manj druge ljudi.

Kje najdemo lepoto izven človeške duše?

V vsakem predmetu, v delu, v naravi, v umetnosti. Vse, kar je v tesni zvezi s človekom, ima svoj pomen. Ceniti mora vsak predmet ne le radi njegove stvarne vrednosti, pač pa radi njegove lastne vrednosti. Dekle, ki povzla in onesnaka obleko, je ne cenil; gospodinja, ki ne očisti skrbno stanovanja, ker ne ljubi lastnega doma — in ne skuha kosila skrbno, ni le površna, ona ne ljubi lepote, v njej ni pravega čustvenega okusa, še manj pa estetičnosti.

Kjer ni veliko ljubezni, tam tudi ne iščimo lepote. Isto velja o možu, ki bolj čini razbrzdano, nerodno življenje, gosilno, cesto in kletvino, kot lastno zdravje, vestnost, lastno izpopolnjevanje, dužino, zmerno zabavo in umetnost.

Nepopisno lepoto nam nudi narava sama, v naši duši vstaja čustvo občudovanja, navdušenja in spoštovanja ob pogledu na njene krasote, a strah in groza nas prevzame, ko nam pretijo njeni neopojljivi, skrivnostni elementi. Človek, ki ljubi naravo, je na poti, ki ga vodi od naravnih nagonov do duševnega udeleževanja in še višje do doživljanja resnične božanstvenosti.

Veliko estetičnega užitka nam nudi umetnost, ki se prelije iz duše genija potom duševnega doživljanja v književni proizvod, v lepo skladbo, v srec segajočo melodijo narodne in umetne pesmi, v posrečeno sliko ali v kip.

Umetnost se porodi v najsvejšem, kar je v človeku, zato je izključno osebno in le enkratno doživljanje. Umetvor, preroden v duševnosti genija, je istočasno skupna last človeštva, kajti navdahnjenje je v tesni zvezi z naravo, s človekom ali z doživljanjem popolnoma pristranske osebnosti.

Ali je vsak umetnik estetik?

Ni prav lahko odgovoriti na to vprašanje, a resnično je, da lepa skladba, dobra pesnitev in umetniški umotvor povzdiguje naše čustvovanje. Za nizkotne misli ni tedaj prostora v naši duši. Toda literarna vsebina zamore ob razkritju raznih nesreč, hudobij, človeške podlosti in bede vplivati na našo dušo popolnoma nasprotno. V takem slučaju prideta dva momenta v poštev: duševna zrelost ali nezrelost čitatelja in namen pisateljev.

Ako razkriva pisatelj človeško nemoč in nizkotnost, bomo li radi tega zasovražili svet in se mu odtujili? Namen pisatelja ni vzbuditi nizkotnosti v duši čitatelja, ako razkrinjuje nizkotnost v vsej njeni goloti, on hoče le dvigniti človeštvo. Zato je njegovo razkrivanje upravičeno in hvalevredno. On je estetik, je pravi umetnik. Če pa piše nemoralne spi se le zato, da vzbudi poltenost in napeljuje k raznim grehom, zamorejo biti njegovi spisi še vedno umetniški, a nehalo biti estetični. Umetniki, ki nehalo ali ne znajo biti estetični, ne izpolnjujejo pravega namena in so človeštvu le v kvar. Isto velja o umetniški slabi sliki in čitavi brez literarne vrednosti.

Namen umetnosti naj bi bil povsem ta, da seje in nosi čim več lepote med človeštvo.

Naznanilo.

Slovensko Samostojno Bolnišče. Podporno Društvo v New Yorku priredi v soboto, dne 23 oktobra VINSKO TRGATEV.

ki obeta nekaj posebnega. Priprave so že zdaj v teku in odbor je kupil Atwater Kent Radio Set, št. 20 za \$100.00. ki bo takrat izžrebani v korist društ. blagajne.

Kdor še nima Radio v svojem stanovanju, ali pa želi boljšega, naj izbere žreb, dokler se jih še dobi pri tajniku Jože Pogachnik, 56 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y., ali pa pri Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (5x) Veselični odbor.

POZOR ROJAKI!

Prosti ponk glede državljanstva in priseljevanja je vsak četrtak in petek med 1. uro popoldne in 10. uro zvečer v ljudski šoli št. 62 Hester & Essex Street, New York City.

Vprašajte za zastopnika Legije za Ameriško Državljanstvo.

Prav vsakdo -

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo židoviti uspeh —

MALE OGLASI

v "Glas Naroda"

Kretanje parnikov - Shipping News

21. julija:	Mauretania, Cherbourg.	26. avgusta:	Cleveland, Cherbourg, Hamburg.
22. julija:	Hamburg, Cherbourg, Hamburg.	28. avgusta:	Majestic, Cherbourg.
24. julija:	Paris, Havre; Homeric, Cherbourg; Belgenland, Cherbourg, Antwerp; Muenchen, Cherbourg, Bremen.	31. avgusta:	Pres. Wilson, Trst.
27. julija:	Resolute, Cherbourg, Hamburg.	1. septembra:	Berengaria, Cherbourg; George Washington, Cherbourg, Bremen; Derfflinger, Bremen.
28. julija:	Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.	2. septembra:	Hamburg, Cherbourg, Hamburg; Andania, Hamburg.
29. julija:	Westphalia, Hamburg.	3. septembra:	Columbus, Cherbourg, Bremen.
31. julija:	Zeeland, Cherbourg, Antwerp; Bremen, Bremen.	4. septembra:	France, Havre; Homeric, Cherbourg, Bremen.
1. avgusta:	Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg.	7. septembra:	Reliance, Cherbourg, Hamburg.
4. avgusta:	Aquitania, Cherbourg; Geo. Washington, Cherbourg, Bremen.	8. septembra:	Mauretania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.
5. avgusta:	Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg.	9. septembra:	Stuttgart, Cherbourg, Bremen; Republic, Cherbourg, Bremen; Westphalia, Cherbourg, Hamburg.
7. avgusta:	Republic, Cherbourg, Bremen.	11. septembra:	PARIS, HL SKUPNI IZLET: — Olympic, Cherbourg; Leviathan, Cherbourg; Sierra Ventana, Bremen.
10. avgusta:	Martha Washington, Trst; Columbus, Cherbourg, Bremen; Reliance, Cherbourg, Hamburg.	15. septembra:	Aquitania, Cherbourg.
11. avgusta:	Berengaria, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.	16. septembra:	Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg.
14. avgusta:	France, Havre; Homeric, Cherbourg.	18. septembra:	Majestic, Cherbourg; Berlin, Cherbourg, Bremen.
17. avgusta:	Berlin, Cherbourg, Bremen.	21. septembra:	Resolute, Cherbourg, Hamburg.
18. avgusta:	Mauretania, Cherbourg; Arabic, Hamburg; Deutschland, Cherbourg, Hamburg.	22. septembra:	Berengaria, Cherbourg; Arabic, Hamburg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.
21. avgusta:	Paris, Havre; Olympic, Cherbourg; Leviathan, Cherbourg.	23. septembra:	Thuringia, Cherbourg, Hamburg.
24. avgusta:	Aquitania, Cherbourg; Resolute, Cherbourg, Hamburg.	25. septembra:	France, Havre.
25. avgusta:	Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.	28. septembra:	Muenchen, Bremen.

CUNARD ČRTA OBJAVLJA SVOJ VELIKI IZLET

V JUGOSLAVIJO preko Cherbourg s parnikom BERENGARIA

ODPLUJE IZ NEW YORKA

V SREDO, 22. SEPTEMBRA

pod osebnim vodstvom g. Vukovića, člana našega newyorškega urada, ki je popolnoma izvežban v evropskem potovanju.

JUGOSLAVIJA VAS BO PRI-SRČNO POZDRAVILA!

Vsi oni, ki nameravajo obiskati JUGOSLAVIJO to poletje ali jesen, najboljšo stvar, če se pridružijo tej skupini izletnikov ter potujejo na BERENGARII in se iznebe vsih skrbi. Za nadaljne podrobnosti se obrnite na svoje agente ali pišite na:

CUNARD LINE
25 Broadway, New York, N. Y.

SAMO 6 DNI PREKO

s ogromnimi parniki na olje

PARIS, 24. jul.; 21. avg.

FRANCE 14. avg. — 4. sept.

Havre — Parisko pristanišče.

Kajne tretje razrede s umiranimi in takoj vodo za 2, 4 ali 6 oseb. Francoska kuhinja in pišča.

French Line

19 STATE ST. NEW YORK

ali lokalni agenti.

NAZNANILO.

Našim naročnikom v državi Pennsylvaniji naznanjamo da jila bo v kratkem obiskal zopet naš znan zastopnik

Mr. JOSEPH ČERNE in prosimo, da mu gredo na roko, ter pri njem obnovijo naročnino.

Upraviščto.

V IN IZ JUGOSLAVIJE

PREKO HAMBURGA

RESOLUTE, RELIANCE

ALBERT BALLIN

DEUTSCHLAND

HAMBURG

Naši parniki na tri vlake CLEVELAND, WESTPHALIA

THURINGIA

EVROPSKA POTOVANJA

POD OSEBNIM VODSTVOM